

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

In S. Francisco Confessore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A

AUCTORE
C. S.

IN S. AMMONE SEU AMONE

Pag. 568 in *Annotatis, Vitæ S. Ammonis sub-*
jectis, ad litteram f quædam de voce Ἀπαρτία,
simulque Apatheitarum, id est, eorum, qui hominem
in vita ad impassibilitatem et impeccantiam perce-

nire posse voluerunt, hæresi observari; pro ampliori
autem observatorum notitia videsis etiam Operis
nostri tom. VIII Septembris, pag. 617, num. 1000,
et pag. 619, num. 1011.

IN S. FRANCISCO CONFESSORE.

S. Francisci
Vita Italica
a R. P. Ma-
rentino

Pag. 701 ad finem num. 61 adde: Henschenius ad
diem 15 Junii breviter agens de hoc B. Petro Com-
patri, ejusdem obitum ad annum 1216 etiam repo-
suit, auctoritatem Gonzage secutus.

Pag. 761, num. 125. Sub prelo jam versabantur
mea de S. Francisco *Assisiate Analecta*, cum tandem
aliquando ad me perlata fuerunt dudum expetita
Animadversiones critica, quas R. P. Honorius Ma-
rentinus, jam alias a me laudatus, anno 1765 typis
Mediolanensibus vulgavit adversus Anonymum, a
quo illius de *Indulgentia Portiunculana Disserta-*
tionis fuerant impetita. Porro Marentinus, qui in
prioribus istis *Dissertationibus* agnoverat, apud
Bonaventuram non exstare expressam de eadem
Indulgentia mentionem, in posterioribus pag. 78 et
sequenti laudat aliam S. Francisci *Vitam Italicam*,
que eundem S. Bonaventuram auctorem præfert, ac
typis Antonii Zaroti Mediolani edita fuit anno 1477.
Tum subdit: Haud dubie igitur S. Bonaventura
ipse est illius libri author; abhorret enim a veri
specie asserere, illis præsertim temporibus, sub-
dolum quemdam hominem, nulla penitus de causa,
S. Bonaventuræ adscribere voluisse librum aliena
manu exaratum: quamvis certum sit, et ingenue
fatear, eidem Operi adjecta fuisse nonnulla, quæ
post sancti viri interitum contigere, quod familiare
novimus in libris historicis, qui ante inventam
typographorum artem conscripti sunt etc.

pro Indulgen-
tis Portiun-
culanis lau-
data.

2 Ex hac vero *Vita* locum recitat, quem ex ser-
mone Italico reddo *Latinum*. Dum esset B. Fran-
ciscus apud Sanctam Mariam de Angelis, quadam
nocte fuit ei revelatum a Domino Deo, ut adiret
summum Pontificem, dominum Honorium tertium,
qui tunc temporis erat Perusii, ad impetrandam
Indulgentiam in dicta ecclesia, ab ipso tunc repa-
rata. Si tam certo, quam Marentinus existimavit,
Vita ista S. Bonaventuram haberet auctorem, nec de
interpolatione posset esse suspecta, cessaret argu-
mentum negativum, quod *Portiunculana Indulgentia*
impugnatores ab ejusdem sancti doctoris silentio re-
petierunt, urseruntque præ ceteris. Verum enimvero,
non desunt solidæ rationes, quæ eam illi omnino
adjudicandam, vel eo ipso adducto in loco interpola-
tam fuisse, suadeant. Waddingus apud me relatus in
Commentarii prævii § 1 solum duas S. Francisci
Vitas a S. Bonaventura conscriptas novit; unam
scilicet *Legendam Majorem*, quam edidi; alteram *Mi-
norem*; nam, ut ibidem num. 22 asserit. Majorem
illam in plures sectiones distributam in compen-
dium redegit sanctus (*Bonaventura*) ad preces
cujusdam episcopi Galli, quæ... per dies Octavæ
S. Francisci leguntur.

S. Bonaventu-
ram, ejus
nomen præ-
fert.

3 Præter has duas, ambas certe *Latino*, non *Ita-*
lico sermone scriptas, nullam aliam S. Francisci
Vitam eidem sancto doctori attributam memorat,
tum hic in *Annalibus*, tum in *Bibliotheca scriptorum*
sui Ordinis, *relativæ in eadem Bonaventuræ Ope-*
rum catalogis. Eadem illa *Italica Vita Bonaventuræ*
nomine æque ignota fuit omnibus Franciscanis, qui,
dum *Indulgentiam Portiunculanam* libris editis
hactenus propugnarent, justas silentii Bonaventuræ

de re tam memorabili in *Vitis*, quæ certe ipsius sunt,
causas producere coacti sunt. At, quas illi plausibiles
allegarunt, eæ aut evanescent, aut *Vitam* illam *Ita-*
licam non esse genuinum S. Bonaventuræ factum,
probant. Nam quid causabimur, cur sanctus doctor
in ambabus *Vitis Latinis* prudens cautusque tacuerit,
quæ in *Italica* non dubitaverit propalare? Nonne
eadem rationes in omnibus, quas scripsit, S. Fran-
cisci *Vitis*, aut in illarum nulla, ejusdem rei silen-
tium persuadere debuerunt?

4 Cum igitur in duabus illis, quæ sine dubio illius
sunt, *Portiunculanam Indulgentiam* cum silentio
prætereundam, vel certe nonnisi in ænigmate memo-
randam censuerit, non videtur laudata *Italica*, in
qua eadem *Indulgentia* dilucide commendatur, eidem
S. Bonaventuræ adscribenda. Nec vero perspicio,
cur a veri specie abhorre visum Marentino sit,
subdolum quemdam hominem illis præsertim tempo-
ribus, id est, forte sæculo xv (nam non exprimitur
tempus, quo editionis autographum scriptum fuerit)
voluisse attribuire Bonaventuræ librum, aliena manu
exaratum; nec cur id nulla penitus de causa facien-
dum fuisse, credi deberet. Id sane facere potuisset
quispiam, ut *Indulgentia Portiunculana* etiam gra-
vissimo sancti doctoris testimonio firmaretur.

E

non videtur
habere aucto-
rem.

5 Fortasse etiam, quisquis is demum fuerit, istius
Vitæ Italicæ auctor, eam ex *Latina*, a S. Bonaven-
tura certo scripta, *Italice concinnaverit*, eoque titulo
eamdem S. Bonaventuræ appellaverit, adjectis non-
nullis, quæ non erant illius. Adhæc, cum Marentinus
ipsemet verbis supra recitatis ingenue fateatur, eidem
Operi adjecta fuisse nonnulla, quæ post sancti viri
(Bonaventuræ) interitum contigere, cur eam de
Indulgentia Portiunculana periodum inter adjecta
non numeremus, quia ejusdem *Indulgentiæ* nulla,
saltem expressa, mentio exstat in *Vitis S. Francisci*,
quæ Bonaventuram auctorem habent. Non est ergo
Vita ista Italica idoneum instrumentum ad sæpe
dictam *Indulgentiam* testimonio S. Bonaventuræ
confirmandam, ac proinde salva manent, quæ de
ejusdem Bonaventuræ ea de re silentio disserui supe-
rius in *Analectorum parte* 5.

aut interpola-
tionis suspecta
esse debet.

Pag. 781, num. 48. Dum ista scriberem, care-
bam, ut ibidem dixi, Pomerio *Sermonum Pelbarti*
Temesvarini, ideoque ex sola fide R. P. Gabrielis
Rotomagensis retuli, Pelbartum, dum de viso per
Cardinalem quemdam corpore S. Francisci memin-
it, laudare libros *Conformitatum Pisani*. Jam vero,
postquam jam impressus esset hic tomus, ad me
delatum prædictum Pomerium est, in quo Pelbartus
in *Sermone* 2 de S. Francisco *Pisanum* pro eodem
facto re vera laudavit his verbis: Legitur li. *Confor-*
mitatum, quod, cum Cardinalis quidam bello apud
Assisium disposito, vix obtinisset a civibus, ut
introduceretur ad criptam, et vidisset corpus beati
Francisci, dicebat, quod, etiamsi nulla alia forent
miracula, hoc solum sufficeret pro fide Christi
roboranda. Hoc exemplar Pomerii nec locum, nec
annum editionis exhibet; at typi non abdundant ab
anno 1509, quo Lugduni suum Rugilus ibidem in
Analectis meis, pag. 781, num. 41 eecusum ait.

INDEX